



# KOMPETENČNÍ PROFIL **SALESIÁNSKÉHO ANIMÁTORA**



**SESTAVILI > PAVEL MARČÍK & PAVLA OKLEŠŤKOVÁ & VOJTĚCH SIVEK & PAVEL ŽENÍŠEK**

## OBSAH

Úvod .....	3
Kompetenční profil salesiánského animátora .....	4
1. Oblast: Lidská zralost .....	4
2. Oblast: Křesťanská zralost .....	6
3. Oblast: Identifikace se salesiánským charismatem .....	8
4. Oblast: Pedagogické kompetence .....	9
5. Oblast: Praktické kompetence.....	10



# Úvod

## Salesiánská animace

Termín animace má svůj původ v latinském slově „anima“ = duše, život. Animovat lze tedy přeložit jako oduševňovat, oživovat, probouzet nadšení. Salesiánská animace je výchovnou metodou, která se konkretizuje v aktivní přítomnosti vychovatelů mezi mladými, v otevřenosti všem a každému mladému osobně, v důvěře v pozitivní a dobré síly v každém mladém člověku. Metoda animace se uskutečňuje ve všech salesiánských dílech a na jednotlivých programech – ve střediscích mládeže, ve školách, ve vzdělávacích kurzech, na prázdninových táborech, ...tedy všude tam, kde se setkáváme s mladými.

## Salesiánský animátor

Hned od prvních chvil vytváří oratoř Dona Boska okolo sebe společenství – rodinu, v které jsou protagonisty samotní mladí lidé. Je to mládežnické prostředí protkuté hodnotami preventivního systému, s jasnými cíli a duchovními i pastoračními vlastnostmi. Z tohoto společenství se zrodila kongregace a salesiánská rodina.

Animátor je vychovatelem, který kráčí s mladými, který s nimi objevuje, který je nechá, aby mu lidé mohli klást otázky, a je schopný nadšeně a pevně nabízet nové cíle osobního růstu. Mladí animátoři, identifikovaní se salesiánským stylem a charismatem, přijímají výchovnou nabídku oratoře – střediska mládeže a aktivně animují jeho realizaci. *Salesiánská pastorační mládeže (str. 115, 186)*

## Kompetenční profil

Mladý člověk je protagonista své vlastní zralosti a rozvoje. Vychovatel ho provází na cestě, když mu dává potřebné nabídky pro harmonický rozvoj jeho osobnosti, ve společenském životě založeném na respektu a dialogu, aby tak formoval jeho kritické a zodpovědné svědomí. *Salesiánská pastorační mládeže (str. 136)*

Kompetenční profil je soubor kompetencí, tj. postojů, znalostí a dovedností, které si salesiánský animátor osvojuje na cestě svého osobního růstu a služby mladým. Kompetenční profil ukazuje směr růstu vzhledem k věku animátora, nejedná se však o nárok, který je vyžadován pro službu. Je rozdělen do pěti oblastí růstu: lidská zralost, křesťanská zralost, identifikace se salesiánským charismatem, pedagogické kompetence, praktické kompetence.

## Cíle kompetenčního profilu salesiánského animátora

- Východisko pro přípravu salesiánských animátorů na úrovni střediskové i centrální.
- Podklad pro novou metodiku, učební texty pro vzdělávání salesiánských animátorů.
- Nástroj pro zhodnocení kompetencí salesiánského animátora.

# Kompetenční profil salesiánského animátora

## 1. Oblast: Lidská zralost

### 1.1. Má přiměřené sebepoznání a vědomí vlastní hodnoty, je schopen přiměřeně reflektovat své silné a slabé stránky.

- 1.1.1. Dokáže srozumitelně pojmenovat své silné a slabé stránky. Dokáže najít minimálně stejný počet silných stránek jako těch slabých.
- 1.1.2. Dokáže poznat dostačující míru splnění úkolu.
- 1.1.3. Má přátele mezi svými vrstevníky.
- 1.1.4. Nachází hezké stránky na svém životě.
- 1.1.5. Dbá o sebe.
- 1.1.6. Dokáže uskutečňovat animátorské kompetence svým vlastním způsobem – bere při tom v potaz svou osobnost.
- 1.1.7. Umí požádat o pomoc.

### 1.2. Má zdravou motivaci ke službě.

- 1.2.1. Dokáže pojmenovat své motivace ke službě. Mezi ty důležité patří služba druhým.
- 1.2.2. Dokáže překonávat těžkosti.
- 1.2.3. Dokáže dokončit i neatraktivní a neoceňované úkoly.
- 1.2.4. Dokáže aktivně pracovat bez nutnosti vnější motivace.
- 1.2.5. Dokáže dokončit úkol i na druhý nebo třetí pokus.

### 1.3. Je citově vyrovnaný, umí být sám se sebou.

- 1.3.1. Po neúspěchu dokáže dále pokračovat v práci.
- 1.3.2. Dokáže strávit čas o samotě a v tichu.
- 1.3.3. Má navázané vztahy s dětmi i s vrstevníky, aktivně se o druhé zajímá (poznává je), získává o druhých a sděluje o sobě přiměřené informace.
- 1.3.4. Dokáže zohlednit potřeby ostatních a neprosazuje jen ty svoje.
- 1.3.5. Ve své práci podává vyrovnané výkony.

### 1.4. Umí zvládat stres a ví, jak se mu bránit.

- 1.4.1. Dokáže pojmenovat stresory i to, jak na ně sám reaguje a jaké používá strategie k zmenšení stresu.

### 1.5. Plní si svoje povinnosti, dokáže dobře naplňovat volný čas.

- 1.5.1. Plní své povinnosti a závazky pořádně a včas.
- 1.5.2. Umí pracovat samostatně.
- 1.5.3. Udržuje si pořádek ve vlastních věcech i ve věcech, za které nese zodpovědnost.
- 1.5.4. Dokáže svůj čas rozdělit mezi koníčky a povinnosti.

## **1.6. Je disponibilní a otevřený k vlastnímu rozvoji.**

- 1.6.1. Vidí oblasti, ve kterých se potřebuje rozvíjet.
- 1.6.2. Umí pojmenovat jednotlivé kroky k dosažení vytyčeného cíle.

## **1.7. Je otevřený ke komunikaci, přijímá ostatní a nechá se jinými přijímat, je schopný přiměřeně sdílet svůj život s ostatními.**

- 1.7.1. Má navázané vztahy s dětmi i s vrstevníky.
- 1.7.2. Aktivně se o druhé zajímá (poznává je).
- 1.7.3. Získává o druhých a sděluje o sobě přiměřené informace.
- 1.7.4. Nachází na druhých pozitivní stránky (dokáže je pojmenovat).
- 1.7.5. Tráví s druhými část svého času.

## **1.8. Dokáže vytvářet vztahy, vhodně komunikovat, zvládat konflikty, dokáže respektovat jiný názor.**

- 1.8.1. Umí vyjádřit svůj názor.
- 1.8.2. Umí vyslechnout a slyšet názor druhého.
- 1.8.3. Umí najít v odlišném názoru něco důležitého.
- 1.8.4. Dokáže ve svém hodnocení odlišit osobu a její názor či výkon.
- 1.8.5. Dokáže vhodným způsobem komunikovat se všemi generacemi.
- 1.8.6. Ví, jaký je jeho vztah ke konfliktu.
- 1.8.7. Zná základní postup při řešení konfliktu.

## **1.9. Respektuje autoritu.**

- 1.9.1. Umí přijmout názor autority, i když s ním nesouhlasí.
- 1.9.2. Umí autoritě vyjádřit vhodným způsobem svůj názor.

## **1.10. Má uspořádané vztahy s vlastní rodinou a přáteli.**

- 1.10.1. Dokáže popsat svůj vztah k rodině a přátelům.
- 1.10.2. Dokáže zacházet s těžkostmi v rodinných vztazích tak, že od nich nepotřebuje utíkat nebo se jim vyhýbat.

## 2. Oblast: Křesťanská zralost

### 2.1. Je otevřený křesťanské spiritualitě, inspiruje se postavou a životem Ježíše Krista.

- 2.1.1. Dokáže ocenit křesťanství jako pozitivní a pro něj přínosný duchovní směr.
- 2.1.2. Umí pojmenovat, v čem je pro něj postava Ježíše inspirativní.
- 2.1.3. Dokáže vnímat a oceňovat pozitivní prvky i v jiných náboženstvích a duchovních směrech.

### 2.2. Snaží se prožívat upřímně svůj vztah s Bohem.

- 2.2.1. Prožívání osobního vztahu s Bohem se u něj jeví jako autentické.
- 2.2.2. Umí dát svůj vztah s Bohem vhodným a citlivým způsobem najevo.

### 2.3. Prohlubuje svůj život s Bohem – modlitbou, přijímáním svátostí (eucharistie, smíření,...) a čtením Písma svatého.

- 2.3.1. Rozumí tomu, co je modlitba, dokáže ocenit a využít její význam ve svém životě.
- 2.3.2. Zná různé typy a styly modliteb, dokáže je praktikovat sám i společně s druhými.
- 2.3.3. Chápe důležitost přijímání svátostí, především eucharistie a smíření, pro svůj osobní vztah k Ježíši.
- 2.3.4. Přijímá svátosti.
- 2.3.5. Pravidelně čte Písmo svaté a snaží se mu porozumět.

### 2.4. Ptá se Boha i v modlitbě, zda jeho rozhodnutí je v souladu s Boží vůlí.

- 2.4.1. Dokáže vnímat a zohlednit nároky víry a křesťanství ve svém životě a neprosazuje jen ty svoje.
- 2.4.2. Zve Boha do konkrétních otázek a rozhodování ve svém vlastním životě.
- 2.4.3. Ví, že jeho chování je svědectvím o jeho víře.

### 2.5. O své víře je ochoten hovořit a svědčit.

- 2.5.1. Dokáže před druhými hovořit o svém vztahu k Bohu a prožívání víry.
- 2.5.2. Dokáže vést dialog o otázkách víry.

### 2.6. Má dobrý vztah k Církvi.

- 2.6.1. Dokáže chápat Církev nejen jako organizaci a společenství chybujících lidí, ale také v jejím rozměru Božího lidu a Těla Kristova.
- 2.6.2. Umí vyjádřit a hájit hodnotu Církve i navzdory svým výhradám vůči ní.
- 2.6.3. Rozumí tomu, že salesiánské společenství je součástí Církve.
- 2.6.4. Cítí se být součástí Církve a hledá si k ní vztah a místo v ní.

### 2.7. Součástí jeho víry je i rozměr slavení.

- 2.7.1. Rozumí významu slavení jako prožití radosti z Boží dobroty.
- 2.7.2. Využívá příležitosti k slavení a umí slavení zorganizovat.
- 2.7.3. Dokáže využívat animačních prvků při slavení eucharistie.

### 2.8. Má úctu k Panně Marii a svatým.

- 2.8.1. Rozumí důvodům úcty k Panně Marii a svatým.

2.8.2. Hledá místo úcty k Panně Marii a svatým v svém duchovním životě.

2.8.3. Využívá přiměřeně prostředky úcty k Panně Marii a svatým.

**2.9. Dokáže pro sebe využívat osobního doprovázení a je pro něj motivovaný.**

2.9.1. Ví, co je duchovní doprovázení a k čemu je důležité.

2.9.2. Má zkušenost s osobním doprovázením.

2.9.3. Pozitivně oceňuje přínos osobního doprovázení pro svůj rozvoj.

2.9.4. Sám se nebrání doprovázení druhých, je-li to vhodné.

**2.10. Prohlubuje propojení svého duchovního života s konkrétním každodenním životem.**

2.10.1. Dokáže vnímat Boží přítomnost v konkrétních situacích svého života.

2.10.2. Umí zdravě ocenit důležitost lidství a přirozenosti.





### 3. Oblast: Identifikace se salesiánským charismatem

#### 3.1. Je připraven se podílet na uskutečňování salesiánského poslání, dokáže přiměřeně reflektovat své místo vzhledem k salesiánskému poslání a hovořit o něm.

- 3.1.1. Zná konkrétní salesiány a oni jeho.
- 3.1.2. Zná konkrétní salesiánské dílo, zapojuje se v něm, dokáže být přiměřeně kritický a oceňuje jeho hodnotu.
- 3.1.3. Je si vědom svého osobního příspěvku salesiánskému dílu a dokáže jej pojmenovat.
- 3.1.4. Rozumí pojmu výchovně pastorační společenství (VPS) a svému místu v něm, podílí se na jeho vytváření.

#### 3.2. Zná charakteristiku salesiánského animátora a dokáže se s ní ztotožnit.

- 3.2.1. Ví, jaký význam má slovo „animace“.
- 3.2.2. Zná charakteristiku a důležitost animátora v salesiánském kontextu.
- 3.2.3. Vnímá a oceňuje animátorství jako svoji osobní cestu k růstu.

#### 3.3. Přijímá spiritualitu a hodnoty Dona Boska a svědčí o nich svým životem.

- 3.3.1. Zná prvky spirituality Dona Boska a ztotožňuje se s nimi:
  - 3.3.1.1. rodinná atmosféra a přijetí
  - 3.3.1.2. víra v dobro v mladých lidech
  - 3.3.1.3. ocenění každodenního života
  - 3.3.1.4. důraz na slavení, radost a optimismus
  - 3.3.1.5. citlivost na chudou mládež
  - 3.3.1.6. upřímné přátelství s Pánem
  - 3.3.1.7. otevřenost k Církvi
  - 3.3.1.8. hodnota odpovědné služby
- 3.3.2. Porovnává svůj život se salesiánskou spiritualitou a čerpá z ní pro svůj osobní růst.
- 3.3.3. Přijímá salesiánskou spiritualitu jako svou životní cestu.
- 3.3.4. Zná způsoby, jak a v jakých společenstvích se dá salesiánská spiritualita konkrétně žít.

#### 3.4. Zná postavu a život Dona Boska a dokáže se jeho osobou inspirovat.

- 3.4.1. Dokáže vybrat a popsat nejdůležitější události a osoby, které ovlivnily život Dona Boska.
- 3.4.2. Dokáže najít v životě Dona Boska inspirativní momenty či události pro svůj život.
- 3.4.3. Dokáže aktivně přemýšlet o tom, co by v nějaké konkrétní události dělal Don Bosco.

#### 3.5. Rozumí preventivnímu systému jako výchovné metodě i jako životnímu a duchovnímu stylu.

- 3.5.1. Zná základní pilíře preventivního systému a dokáže je popsat.
- 3.5.2. Uplatňuje zásady preventivního systému ve své práci i v životě.



## 4. Oblast: Pedagogické kompetence

### 4.1. Rozumí člověku v jeho čtyřech dimenzích a dokáže je zohlednit při své práci, rozumí integrující úloze duchovního rozměru v rámci lidské bytosti.

- 4.1.1. Umí vyjmenovat a stručně vysvětlit složky lidské bytosti, jehož integrujícím prvkem je jeho duchovní rozměr.
- 4.1.2. Dokáže rozpoznat tyto složky v životě konkrétního mladého člověka.
- 4.1.3. Dokáže tyto znalosti začlenit do své práce s mladými lidmi.

### 4.2. Vnímá výchovu jako proces, který ovlivňuje všechny čtyři dimenze člověka, dokáže přiměřeně definovat cíle výchovy a stanovit je ve svých výchovných aktivitách.

- 4.2.1. Zohledňuje při své práci všechny dimenze člověka.
- 4.2.2. Dokáže vnímat mladého člověka v konkrétních situacích jak v jeho možnostech rozvoje, tak v jeho stávajících omezeních.
- 4.2.3. Má přiměřené znalosti z psychologie, pedagogiky, biologie člověka, antropologie, filosofie a etiky.
- 4.2.4. Umí tyto znalosti propojit s konkrétním výchovným procesem.
- 4.2.5. V konkrétní výchovné situaci dokáže stanovit výchovné cíle.
- 4.2.6. Dokáže vyhodnotit dosažení těchto cílů, popř. přehodnotit.

### 4.3. Rozumí metodám výchovné práce (dramaturgie, přiměřenost věku, výběr a znalost prostředků výchovy).

- 4.3.1. Má připraveno portfolio aktivit pro různé skupiny či jednotlivce různého věku, pohlaví, preferencí apod.
- 4.3.2. Umí plánovat výchovné aktivity dle velikosti skupiny, věku, prostorových i finančních možností.
- 4.3.3. Umí vyhodnotit očekávatelná bezpečnostní rizika a dle toho užívat metod výchovné práce.
- 4.3.4. Umí použít výchovné aktivity v praxi a vyhodnotit, jak byly účinné.

### 4.4. Dokáže pracovat s jednotlivcem i se skupinou v jejich specifických potřebách.

- 4.4.1. Má základní znalosti o možných specifických potřebách mladého člověka.
- 4.4.2. Dokáže efektivně komunikovat s jednotlivcem.
- 4.4.3. Má teoretické znalosti o dynamice a fázích, kterými prochází skupina, i o vnitřních procesech, které se v ní dějí.
- 4.4.4. Rozumí definovaným/formálním i nedefinovaným/neformálním týmovým rolím.
- 4.4.5. Dokáže skupinu ovlivňovat a facilitovat.

### 4.5. Dokáže využívat výchovného prostředí k naplňování výchovných cílů.

- 4.5.1. Dokáže definovat, pojmenovat výchovné prostředí a jeho prvky.
- 4.5.2. Dokáže využívat prvky výchovného prostředí pro naplňování výchovných cílů.
- 4.5.3. Dokáže vyhodnotit vliv výchovného prostředí.

**4.6. Dokáže aplikovat principy preventivního systému ve výchovné praxi (preventivní systém jako metoda).**

4.6.1. Zná prvky preventivního systému Dona Boska.

4.6.2. Umí tyto prvky vhodně přenést do výchovné praxe.

## **5. Oblast: Praktické kompetence**

Kromě níže uvedených základních kompetencí si stanoví každé středisko soubor praktických kompetencí odpovídajících konkrétním úkolům a způsobu zapojení animátora v daném místě a v daném programu. Např.:

**5.1. Zná formální náležitosti své služby (tábora, kroužku, oratoř).**

**5.2. Zná základy zdravotní péče.**

**5.3. Má základní zásobník her či aktivit pro svou práci s dětmi.**

**5.4. Zná náplň své dobrovolnické činnosti.**

**5.5. je připraven na krizové situace a promyslel si způsob jejich řešení.**

